

Din Monitörüne dair

www.religionsmonitor.de

İletişim:

Dr. Martin Rieger

Proje Müdürü

Bertelsmann Vakfı

Proje: „Dinin Modern Toplumdaki Rolü“

Telefon: 05241-81-81599

Faks: 05241-81-681599

E-Posta: martin.rieger@bertelsmann.de

İnternet: www.bertelsmann-stiftung.de/religion

Matthias Jäger

Proje Meneceri

Bertelsmann Vakfı

Proje: „Dinin Modern Toplumdaki Rolü“

Telefon: 05241-81-81504

Faks: 05241-81-681504

E-Posta: matthias.jaeger@bertelsmann.de

İnternet: www.bertelsmann-stiftung.de/religion

Norbert Osterwinter

İletişim Meneceri

Bertelsmann Vakfı

Carl-Bertelsmann-Str. 256, D-33311 Gütersloh

Telefon: 05241-81-81484

Faks: 05241-81-681484

E-Posta: norbert.osterwinter@bertelsmann.de

İnternet: www.bertelsmann-stiftung.de

Gütersloh, Aralık 2007

Din Monitörünün Arka Planı

Din konusu son yıllarda umulmadık bir rönesans yaşadı ve büyük bir medyatik ilgi gördü. Bu böyle iken, kişilerin özel dindarlığı hakkındaki gerçek bilgiler ve dinin toplumsal yansımaları ve dinamikleri oldukça geri planda kaldı. İşte tamda bu bilgiler, toplumumuzda artan dinî çeşitlilik bakımından ve küreselleşme çerçevesinde kültürel ve dinî açıdan farklı yapıdaki toplumlar ile artan alışveriş bakımından, giderek daha özel bir önem kazanıyor. Bu sebeple Bertelsmann Vakfı, dinbilimcileri, sosyologlar, psikologlar ve teologlar yardımıyla, var olan derlemelerin üstüne binaen modern toplumdaki dindarlığın farklı boyutlarını şimdiye kadar olanlardan daha derin araştıran bir enstrüman geliştirdi: Bu Din Monitörünü.

Din Monitörünün Konsepti

Bertelsmann Vakfının Din Monitörü, bilimler arası yönelen ve dinler arası kullanılabilen, bu arada dindarlığın hem geleneksel hemde yeni şekillerini geniş çapta ölçebilen bir derleme enstrümanıdır. Özünde, hem tüm bölgelere uygulanabilen hemde en büyük çapta bireysel bir dindarlığı karşılayan temel bir din kavramı yatar; hem teistik hem panteistik semantikler (anlamlar) ve aynı zamanda spiritüalite (ruhaniyet) alanı gibi başka spesifik konularda analiz ediliyor. Din Monitörü, kişilerin dinî duygularını ve dinî deneyimlerini, örneğin bir kilise üyeliğine bakmaksızın, tarafsız olarak saptar.

Din Monitörü hemen hemen toplam 100 soruyu içerir.

Din Monitörü bu arada dindarlığın özellikle altı temel boyutunu derler:

- dinî konulara duyulan ilgi,
- Tanrıya veya İlahî bir kudrete olan inanç,
- kamusal ve özel dinî pratik (uygulama),
- dinî deneyimler ve
- dinin gündelik hayattaki genel anlamı.

Soru modülleri 20 dile çevrildi ve tüm ülkelerde aynı şekilde uygulandı, sadece bazı noktaları dinler arası yönlerden uyarlandı (örneğin hinduistlere ve budistlere evlerinde bir sunağın bulunup bulunmadığı soruldu, örneğin müslümanlara günde ne sıklıkta namaz kıldıkları soruldu, vs.). Tüm sorularda mülakatı yapanlara, „bilmiyorum / cevap yok“ veya bir kısmında ek olarak „daha hiç üzerinde düşünmedim“ şeklinde cevapları not etme imkânı verildi.

Soru modüllerinin sonuçları ek olarak bir merkezî endekste yoğunlaştırılıyor ve bu şekilde çok dindarlar, dindarlar ve dindar olmayanlar olarak üçe ayrılıyorlar. Çok dindar olanlarda dinî konular kişilikleri açısından büyük önem taşıyor, dindar olanlardan dinî konularda ve yorumlama örneklerinde en azından görüşleri alınabiliyor, buna karşın dindar olmayanların hayatında dinî pratiğin, dinî konuların ve dinî deneyimlerin yeri yok.

Dinin merkezîyetine göre düzenlenen bu bölümlenme ile, kıyaslanan toplumlar dahilinde dindarlığın derecesine dair önemli saptamalar yapılabilmekte ve toplumsal dinamikler adına sonuçlar türetilmektedir.

Din Monitörü'nün Yapısal Şeması

		İçerik	
		Ana Boyutların Geneldeki Yoğunluğu	Özgül Dini Temaların Yoğunluğu
		Teistik Semantiği	Panteistik Semantiği
Ana Boyutlar	İdrak	Dini Alanlara İlgî	
	İdeoloji (İnanç)	Tanrıya veya Tanrısal Olana İnanç	
	Kamusal alan pratikleri	İbadet, Cemaatle İbadet, Tapınak Ziyareti, Ruhani Ritüeller	
	Özel alan pratikleri	Namaz	Meditasyon
	Tecrübe	Ben ve Öteki Tecrübesi	Bir Olma Tecrübesi
	Sonuçlar	Dinin Günlük Yaşamdaki Genel Önemi	
Merkezilik	Teistik ve Panteistik Semantiğin Toplam Endeksi		
Bertelsmann Stiftung			

Şekil 1: Din Monitörünün yapısına dair şema

Din Monitörünün çekirdeğini 2007 yılında yapılmış ve tüm kıtalardan ve dünya dinlerinden 21.000 kişinin röprezentatif olarak ankete katıldığı niceliksel bir derleme oluşturuyor. Bu arada bu örnekleme, toplam nüfustaki oranları ölçüsünde cinsiyet dağılımı veya çeşitli yaş grupları (18'den itibaren) gibi sosyodemografik faktörleri dikkate alıyor.

Almanya için, bu niceliksel derleme bir niteliksel derleme (derinlik ve uzman mülakatları) ile tamamlandı. Niteliğe göre seçilen mülakat partnerleri, Berlinde ve Doğu Vestfalya-Lippede daha önce nicelik kriterine göre ankete katılmış olan çevreden seçildi.

Din Monitörünün Amacı

„Din ve modern toplumdaki rolü“ projesi ile Bertelsmann Vakfı kendisini gelecek vaat eden bir toplum adına din konusunun çok boyutlu önemine vakfediyor. Bertelsmann Vakfının değerlendirmesine göre, dinler, insanların tinsel yönlendirilmesinin çok ötesinde, oldukça önemli toplumsal görevler yerine getiriyor. Dindarlığın kültürel ve sosyolojik yönlerinin makûl biçimde değerlendirilmesi için, kapsamlı ve ifade gücü yüksek bir veri tabanına dayanan dinî eğilimlerin ve dinamiklerin saptanması ve gösterilmesi kaçınılmaz bir koşuldur.

Din Monitörü ile, Bertelsmann Vakfı uluslararası ampirik din araştırmalarına yeni ivmeler kazandırmak arzusundadır, „din“ denilen toplumsal fenomenin bilimsel ve kişisel bazda tartışılmasına destek vermektedir ve modern toplumlarımızda dinin rolü konusunda daha fazla bilgiye ulaşılmasına katkı sağlamak amacındadır. Din Monitörü, özellikle toplumsal farklılık ve küreselleşme ufku karşısında, dindarlığın ve dinin önemi üzerine yapılan tartışmayı daha da geliştirmek ve dinsel pratiğe yönelik önyargısız bir bakış açısına davet etmek istemektedir. Nihayet Din Monitörü, yalnız dünya genelinde tek tip olan anketiyle bile - yapılarıdaki ve içeriklerdeki farklılıklara rağmen - dinlerin aynı zamanda etkileyici benzerliğine işaret etmektedir; o sebeple Bertelsmann Vakfı bu enstrüman ile, dinler arasında gerçekleşecek ilerdeki diyaloglar için başka yaklaşımlarda sergilemek arzusundadır.

Din Monitörü nerde ve ne şekilde veriler derler?

Ülkelerin seçimi herşeyden önce Din Monitörünün dinler arası yaklaşımından kaynaklanıyor. Böylece bütün büyük dünya dinleri ve kıtaları dikkate alınmış oluyor. Tek tek ele alındığında, anketimiz aşağıdaki ülkeleri kapsıyordu:

Brezilya, Almanya, Fransa, Büyük Britanya, Guatemala, Hindistan, Endonezya, İsrail, İtalya, Fas, Nijerya, Avusturya, Polonya, Rusya, İsviçre, Güney Kore, Tayland, Türkiye ve ABD.

Avustralya ve İspanya az zaman farkıyla derlendi ve şu sıralar değerlendirilmekte.

Her bir ülkenin alt yapısına uygun olarak anketimiz ya telefon mülakatı veya özel mülakat (yüz yüze) şeklinde gerçekleşti. Röprezentatif derleme, Brezilya, Hindistan, Endonezya, Nijerya ve Tayland'da sadece belirli bölgelerde yapılabildi. Aşağıdaki tablo, dikkate alınan ülkeler dahilindeki bölgeler ve anketin şekli hakkında fikir vermekte:

Brezilya: São Paulo, Rio de Janeiro, Belo Horizonte ve Curitiba, Porto Alegre, Salvador, Recife, Fortaleza, Belém (Güney, Güneydoğu, Kuzey, Kuzeydoğu bölgelerinin en büyük kentleri) telefonlu anket;

Almanya: ülke genelinde telefonlu anket;

Fransa: ülke genelinde telefonlu anket;

Büyük Britanya: ülke genelinde telefonlu anket;

Guatemala: ülke genelinde yüz yüze anket;

Hindistan: New Delhi, Mumbai, Lakhnau, Madurai, Bhubaneswar'da yüz yüze anket (Kuzey, Batı, Güney, Doğu);

Endonezya: Jakarta, Surabaya, Semarang, Medan, Makassar'da yüz yüze anket;

İsrail: ülke genelinde telefonlu anket;

İtalya: ülke genelinde telefonlu anket;

Fas: ülke genelinde yüz yüze anket;
Nijerya: Lagos, Kano, Kaduna, Port Harcourt´da yüz yüze anket;
Avusturya: ülke genelinde telefonlu anket;
Polonya: ülke genelinde yüz yüze anket;
Rusya: ülke genelinde yüz yüze anket;
İsviçre: ülke genelinde telefonlu anket;
Güney Kore: ülke genelinde telefonlu anket;
Tayland: Bangkok, Khonkaen, Chiangmai, Songkhla´da (Hadyai´da) yüz yüze anket;
Türkiye: ülke genelinde yüz yüze anket;
ABD: ülke genelinde telefonlu anket;
Avustralya: ülke genelinde telefonlu anket;
İspanya: ülke genelinde telefonlu anket;

Din Monitöründe Müslümanlar

„Almanyada Din Monitörü adına röprezentatif olarak 1.000 kişi seçilerek ankete tabi tutuldu. Böylece toplam nüfustaki oranlarına uygun olarak (yaklaşık 3-4%) sadece 21 Müslüman dikkate alındı. Bu sayı, bilimsel olarak savunulur saptamalar yapabilmek için çok az idi. Bertelsmann Vakfı yinede Almanyada yaşayan Müslümanların dinî yaşamına karşı duyulan büyük ilginin bilincindedir; bu yüzden 2008 yazında Din Monitörü tarafından Almanya genelinde 2.000 Müslüman ile özel bir araştırma yapıldı. Uluslararası platformda, Endonezya, Türkiye, Fas, Nijerya ve İsrail ile beş tane birbirinden çok farklı, İslam dininin baskın geldiği ülkeler incelemeye alınıp tahlil edildi.

Din Monitörü İnternette

Din Monitörü düzenli aralıklarla tekrarlanıyor ve, dindarlığın gelişimini ampirik olarak yakalayıp gösterebilmek için, proje daha da geliştiriliyor. Din Monitörünün anket formuna, ülkelerin ayrı ayrı sonuçlarına, bilirkişi raporlarına ve Din Monitörünün gelişme aşamalarına www.religionsmonitor.de isimli proje ana sayfamızdan bakabilir ve gerektiğinde indirebilirsiniz. Uluslararası çapta yapılan derlemeler, her ilgilenen internet kullanıcısının katılabileceği, dünya genelinde faaliyet gösteren on-line anketimiz www.religionsmonitor.com sitesi ile, önemli ölçüde tamamlanmaktadır. Anketimizin sonunda kullanıcı, bireysel dindarlık profiline oluşturabilir ve ülkesinin ortalama değerleri ile karşılaştırabilir.